

EVALUATIE SUBSIDIEPROGRAMMA 2016 - 2019

Berg, Ellen van den
GEMEENTE STICHTSE VECHT

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Rechtmatigheid	2
Doelmatigheid	2
Doeltreffendheid.....	3
Theorie subsidie-evaluatie.....	3
Algemeen	3
Beleids Theorie gemeente Stichtse Vecht	4
Methodiek uitvoering subsidie-evaluatie	6
Rechtmatigheid en doelmatigheid	6
Doeltreffendheid.....	6
Bruikbaarheid en toegankelijkheid subsidieprogramma	7
Resultaten evaluatie indicatoren	7
Rechtmatigheid en doelmatigheid	7
Aantal bezoekers/leden van het aanbod	7
Klanttevredenheid naar de ervaring en informatie.....	7
Klanttevredenheid over de soort en kwaliteit van de (algemene en vangnet) activiteiten en voorzieningen.....	7
Klanttevredenheid over de mate waarin inwoners zich ondersteund voelen bij de opbouw en versterking van hun eigen informele netwerk.	8
Aantallen ontmoetingen per jaar	8
Sociale cohesie (leefbaarheidsmonitor, veiligheidsmonitor).....	8
Het aantal inwoners (in alle leeftijdscategorieën) dat aangeeft zich matig tot zeer eenzaam te voelen (Bron: GGD onderzoeken)	8
Resultaten methodiek subsidieprogramma	9
Subsidieontvangers	9
Bij subsidieverlening betrokken medewerkers.....	9
Conclusie	10
Rechtmatigheid en doelmatigheid	10
Doeltreffendheid.....	10
Methodiek.....	10
Aanbevelingen	11
Rechtmatigheid en doelmatigheid	11
Doeltreffendheid.....	11
Methodiek.....	11
Aanbevelingen rekenkamercommissie	11
Bijlage 1	14

Inleiding

Voor u ligt de evaluatie van het subsidieprogramma 2016 – 2019. Het subsidieprogramma is in de raadsvergadering van 2 april 2019 verlengd met één jaar tot 31 december 2020. Dit subsidieprogramma is de afgelopen 5 jaar van kracht geweest in de gemeente Stichtse Vecht. Momenteel wordt er een nieuw subsidieprogramma 2021 – 2024 opgesteld.

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) verplicht een gemeente eens in de vijf haar het subsidieprogramma te evalueren tenzij anders is vastgelegd in de subsidieverordening (art.4:24 Awb). Deze evaluatie is bedoeld om hieraan te voldoen en om inzichten te geven die van belang zijn bij het opstellen van het nieuwe subsidieprogramma 2021 - 2024.

In de algemene subsidieverordening gemeente Stichtse Vecht (ASV) uit 2015 staat in artikel 20:

1. Het college toetst tenminste eens per vier jaar of subsidies die op jaarbasis worden verleend **rechtmatig**, **doelmatig** en **doeltreffend** zijn besteed en rapporteren over zijn bevindingen aan de gemeenteraad.
2. Het college kan nadere regels stellen voor de wijze waarop deze toetsing plaatsvindt.
3. De in het eerste lid bedoelde toetsing geldt niet voor subsidies die zijn vastgesteld zonder dat daaraan een verlening is vooraf gegaan.

Artikel 4:24 van de Awb is verder uitgewerkt in de memorie van toelichting. Daarin staat dat de vorm en inhoud van het verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidies in de praktijk vrij zijn. Er hoeft niet gelijk te worden gedacht aan een uitvoerig en kostbaar wetenschappelijk onderzoek. Binnen de gemeente beschikbare informatie kan ook voldoende zicht geven op de uitvoeringspraktijk¹

In het huidige subsidieprogramma worden de subsidies onder de €5.000 vastgesteld zonder voorafgaande verlening. Bij subsidies tussen de €5.000 en de €10.000 is er alleen een verklaring vereist dat de activiteiten zijn uitgevoerd. Deze subsidies worden niet nog apart verantwoord. Bij subsidies tussen de €10.000 en €50.000 volstaat een korte samenvatting van de activiteiten en een financieel overzicht. Boven de €50.000 ontvangen wij een uitgebreide inhoudelijke en financiële verantwoording inclusief een accountantsverklaring.

Vanuit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) worden er geen voorschriften gesteld over de vorm van een subsidie-evaluatie. Opties zijn een apart verslag (zoals dit), opnemen in de bijlage van de begroting of een meer omvattende beleidsnota of als toelichting bij een wijziging van de regeling². Gezien de diversiteit in beleidsdomeinen van dit subsidieprogramma is er voor gekozen het subsidieprogramma als één geheel te evalueren. In het huidige subsidieprogramma is een beleidstheorie met indicatoren opgenomen die de basis van deze evaluatie vormen.

De verstrekte subsidies worden in deze evaluatie beoordeeld op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Verder is bij de subsidieontvangers en de bij subsidieverlening betrokken medewerkers uitgevraagd wat zij vinden van de bruikbaarheid en de toegankelijkheid van het huidige subsidieprogramma.

Rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt het volgende verstaan: '[...] in het kader van het rechtmatigheidsonderzoek [is het] onontkoombaar dat de gemeente zowel de subsidieontvangers als zichzelf houdt aan de eigen bepalingen en verplichtingen.'³

Doelmatigheid

Om te voldoen aan de doelmatigheidseis is het van belang om te toetsen of de activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd en verleend op een wettelijk voorschrift (in dit geval het subsidiebeleid 2016 - 2019) berust.

¹ MvT bij derde tranche Awb, Kamerstuk, 23700, nr. 3, p. 45

² MvT bij derde tranche Awb, Kamerstuk, 23700, nr. 3, p. 44

³ Algemene subsidieverordening gemeente Stichtse Vecht 2015 - Toelichting

Daarnaast is het wenselijk dat bij iedere subsidie periodiek wordt onderzocht of deze moet worden voortgezet. Het evalueren van het bestaande subsidieprogramma voorafgaand aan het opstellen van een nieuw programma is hiervoor een natuurlijk moment. Er kan worden getoetst op de nut en noodzaak van de subsidies: draagt deze subsidie bij aan de (nieuwe) beleidstheorie? Zolang er nog een wettelijke regeling van kracht is die de ontvanger recht op subsidie geeft, kan er alleen getoetst worden of er nog steeds aan de voorwaarden wordt voldaan.⁴ Deze toetsing vindt jaarlijks plaats bij het (opnieuw) verstrekken van subsidie aan een partij.

Doeltreffendheid

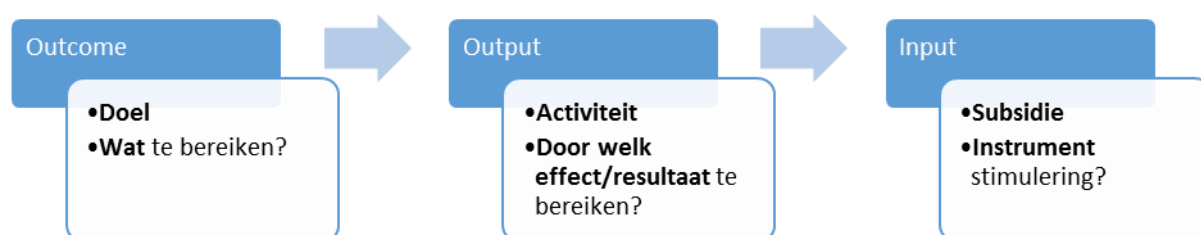
Bij de doeltreffendheid wordt er gekeken of de subsidie heeft bijgedragen aan de vooraf opgestelde doelen. In het subsidieprogramma 2016 – 2019 zijn deze doelen in algemene zin geformuleerd in de beleidstheorie⁵ en verder uitgewerkt per categorie. We komen hier in het volgende hoofdstuk op terug.

Theorie subsidie-evaluatie

Algemeen

De missie die is vastgesteld in het subsidieprogramma 2016 – 2019 luidt als volgt: *‘Een vitale en zelfredzame samenleving waar alle inwoners in Stichtse Vecht in hun eigen kern en passend bij hun behoefte kunnen deelnemen aan verschillende soorten elkaar aanvullende activiteiten en voorzieningen en ook hun invloed kunnen uitoefenen op de kwaliteit daarvan.’*⁶

Er wordt subsidie (input) verstrekt voor het uitvoeren van een activiteit (output) en deze activiteit dient bij te dragen aan een maatschappelijk doel (outcome). De omschrijving van de activiteiten (output) is terug te vinden in het subsidieprogramma en outcome is vastgesteld in de beleidstheorie.

Echter zijn er meer factoren van invloed op het al dan niet behalen van een maatschappelijk doel dan alleen het verstrekken van subsidie. Het (algemene) beleid van de gemeente en het Rijk, maar ook bijvoorbeeld de economische omstandigheden spelen een belangrijke rol in het al dan niet verwezenlijken van een maatschappelijk doel.⁷ Dit is in tegenstelling met de beleidstheorie van het huidige subsidieprogramma waarin gesproken wordt over een causaal verband tussen de verstrekte subsidies en het bevorderen van een maatschappelijk effect (zie volgend hoofdstuk). We komen hier verderop in de evaluatie nog op terug.

⁴ MvT bij derde tranche Awb, Kamerstuk, 23700, nr. 3, p. 54

⁵ Subsidiebeleid gemeente Stichtse Vecht 2016 – 2019, p. 6

⁶ Subsidiebeleid gemeente Stichtse Vecht 2016 – 2019, p. 5

⁷ Handreiking effectevaluaties van subsidies – randvoorwaarden, uitvoering en benutting; Algemene Rekenkamer (2011), p. 9

Beleidstheorie gemeente Stichtse Vecht

Aan het subsidieprogramma van de gemeente Stichtse Vecht ligt de volgende beleidstheorie ten grondslag:

Wij zien een causaal verband tussen het verstrekken van subsidies, de uitvoering van bepaalde activiteiten en voorzieningen (outcome van voorzieningen en activiteiten) en het bevorderen van een vitale, tevreden en zelfredzame samenleving (het maatschappelijk effect). Zo'n vitale en zelfredzame samenleving wordt bevorderd door met het aantal en de kwaliteit van activiteiten en voorzieningen die:

1. Het *kennis- en informatieniveau* dat nodig is om als inwoners vitaal en zelfredzaam op te groeien, een gezin te stichten en/of oud te worden, aan te sluiten bij de behoefte van deze inwoners.
2. De mogelijkheid bieden voor inwoners in Stichtse Vecht om hun *motorische, creatieve, spirituele en sociale competenties en ervaringen* te vergroten, aan te sluiten bij de behoefte van deze inwoners.
3. De mogelijkheden tot het bieden van hulp *door informele ondersteuningsnetwerken en door algemeen toegankelijke vangnetvoorzieningen* tijdens de hulpbehoevendheid van inwoners in Stichtse Vecht, te vergroten.
4. Sociale en recreatieve doelen en competenties dienen de mogelijkheden tot *ontmoetingen* tussen inwoners te vergroten.'

Financiële zelfredzaamheid

We helpen door middel van subsidie bij het creëren van financiële randvoorwaarden waarbinnen groepen inwoners hun individuele en maatschappelijke zelfredzaamheid vorm kunnen geven. We zijn echter niet de enige partner die dit kan. Daarom participeren we pas in de exploitatie op het moment dat andere partners dat niet kunnen en wanneer het bovendien past binnen ons beleid.

Basisinfrastructuur

We willen een goede basisinfrastructuur in stand houden en bevorderen, passend bij de behoefte en de toegenomen mogelijkheden en zelfredzaamheid van inwoners en instellingen. Welke voorzieningen en activiteiten wij tot onze basisinfrastructuur rekenen, leggen wij vast in de hoofdstukken die volgen. Daarbij moeten deze basisvoorzieningen wel blijven inspelen op de behoefte van hun doelgroep. Dat betekent dat we van onze aanbieders verwachten dat ze voeling houden met hun doelgroep en daar jaarlijks op blijven inspelen, ook door te blijven samenwerken tussen beleidsvelden. Bij voorzieningen en activiteiten die niet meer passen bij de behoefte van onze inwoners zullen we niet meer participeren in de exploitatie.

Invloed van inwoners op nieuwe voorzieningen/activiteiten

Omdat de inwoners zelf het beste weten aan welke activiteiten nog behoefte is om de zelfredzaamheid van inwoners en van de samenleving vorm te geven, stellen wij, naast budgetten voor de 'vaste' voorzieningen en activiteiten, stimuleringsbudgetten beschikbaar. Dit zijn budgetten waarvoor alleen een doelgroep of doel beschreven is. De inwoners kunnen zelf met ideeën komen voor invulling binnen dat doel of ten behoeve van die doelgroep.

(Uit: Subsidiebeleid gemeente Stichtse Vecht 2016 – 2019; p. 6)

Om te kunnen monitoren of de beleidsdoelen uit het subsidieprogramma worden gehaald, beveelt de Algemene Rekenkamer aan om een aantal SMART+C (specifiek, meetbaar, afgestemd, realistisch, tijdgebonden + consistent) normen vast te stellen, waarbij vooral aandacht besteed moet worden aan **Specifiek** en **Meetbaar**⁸.

⁸ Handreiking effectevaluaties van subsidies – randvoorwaarden, uitvoering en benutting; Algemene Rekenkamer (2011), p. 11

In het subsidieprogramma 2016 – 2019 zijn er per categorie een aantal resultaatindicatoren opgesteld die specifiek en meetbaar zijn.

Kennis en informatie

Het kennis- en informatieniveau op het gebied van opvoeden, opgroeien, wonen, welzijn, (vrijwilligers)werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en leerplicht van minimaal indicatief 300 huishoudens in Stichtse Vecht is jaarlijks vergroot door het bij de behoefte passend gesubsidieerde aanbod van deze categorie.

- Klanttevredenheid over de geleverde informatie en de wijze waarop het geleverd is.
- Aantal bezoekers van het aanbod

Ervaringen en competenties opdoen

De motorische, creatieve, spirituele en sociale competenties en ervaringen van minimaal indicatief 1000 inwoners van Stichtse Vecht is jaarlijks vergroot door het bij de behoefte passen gesubsidieerde aanbod in deze categorie.

- Klanttevredenheid naar de soorten ervaringen en de wijze waarop het wordt aangeboden
- Aantal leden en bezoekers en de wijzigingen hierin

Informele ondersteuningsnetwerken en vangnetvoorzieningen

Er is voor indicatief 2000 inwoners in Stichtse Vecht die ondersteuning nodig hebben bij het vergroten van hun zelfredzaamheid een aanbod van (algemene en vangnet) activiteiten en voorzieningen gericht op de versterking van hun informele netwerk.

- Klanttevredenheid over de soort en kwaliteit van de (algemene en vangnet) activiteiten en voorzieningen
- Klanttevredenheid over de mate waarin inwoners zich ondersteund voelen bij de opbouw en versterking van hun eigen informele netwerk.

Ontmoeting

De ontmoetingen en het met elkaar praten over de informatie uit de gemeente of onderwerpen die hen bezighouden tussen minimaal indicatief 5000 inwoners in Stichtse Vecht is bevorderd door het aanbod in deze categorie.

- Aantallen ontmoetingen per jaar
- Sociale cohesie (leefbaarheidsmonitor, veiligheidsmonitor)
- Het aantal inwoners (in alle leeftijdscategorieën) dat aangeeft zich matig tot zeer eenzaam te voelen (Bron: GGD onderzoeken)

Methodiek uitvoering subsidie-evaluatie

Het leggen van directe causale verbanden tussen subsidie en de maatschappelijke effecten waar de gemeente op wil sturen is moeilijk. Het uitvoeren van een (gesubsidieerde) activiteit is vaak een van de *vele* middelen die bijdragen aan het realiseren van een (beleids)doel. Daarbij geven kwantitatieve gegevens soms maar een beperkt inzicht in de werkelijkheid.

Rechtmatigheid en doelmatigheid

Zowel de rechtmatigheid als de doelmatigheid van subsidies wordt getoetst bij de beoordeling van de alle aanvragen. Indien een subsidieverantwoording vereist is, wordt hier achteraf nogmaals op getoetst.

Er wordt getoetst op rechtmatigheid en doelmatigheid door te vast te stellen onder welke categorie van het subsidieprogramma een aanvraag valt. Vervolgens wordt er getoetst of er beoordeeld moet worden op de criteria van de basisinfrastructuur of het stimuleringsbudget. Ook bij meerjarig verleende subsidies wordt jaarlijks gecontroleerd of de subsidie nog terecht wordt verstrekt. Indien nodig vindt bijsturing plaats of er wordt teruggevorderd indien een subsidie niet of onrechtmatig is benut.

Een overzicht van het aantal aanvragen, aantal afgewezen aanvragen, bezwaar en beroep procedures en bijgestelde subsidies/terugvorderingen is te vinden in bijlage 1.

Doeltreffendheid

Hoewel de resultaatindicatoren die zijn opgesteld in theorie specifiek en meetbaar zijn, blijkt de praktijk toch weerbarstiger. Kwantitatieve data bieden geen inzicht in de kwaliteit en de effectiviteit van de verstrekte subsidie. Ook de cijfers uit de monitor sociale kracht geven slechts een algemeen beeld van maatschappelijke effecten waar subsidie mogelijk aan bijgedragen heeft. De afgelopen vier jaar is gebleken dat het heel lastig is om het effect en de doeltreffendheid van een subsidie te meten. Aan de hand van de aanvraag en de beoordeling wordt per aanvraag een toets uitgevoerd op basis van het subsidieprogramma en bovenliggend beleid.

De doeltreffendheid wordt gemeten op verschillende manieren. Er wordt waar mogelijk gekeken naar de vooraf vastgestelde resultaatindicatoren (zie ook pagina 5). Deze worden in het volgende hoofdstuk per indicator uitgewerkt.

- Aantal bezoekers/leden van het aanbod
- Klanttevredenheid naar de ervaring en informatie
- Klanttevredenheid over de soort en kwaliteit van de (algemene en vangnet) activiteiten en voorzieningen
- Klanttevredenheid over de mate waarin inwoners zich ondersteund voelen bij de opbouw en versterking van hun eigen informele netwerk.
- Aantallen ontmoetingen per jaar
- Sociale cohesie (leefbaarheidsmonitor, veiligheidsmonitor)
- Het aantal inwoners (in alle leeftijdscategorieën) dat aangeeft zich matig tot zeer eenzaam te voelen (Bron: GGD onderzoeken)

Voor de evaluatie maken we gebruik van de ingediende aanvragen en verantwoordingen en de monitor sociale kracht uit 2016 en 2018. Kanttekening van de monitor is dat in 2016 alleen gemeten is in Maarssenbroek, Maarssendorp en Breukelen/Loenen. In de monitor van 2018 heeft de meting plaatsgevonden in alle kernen. Dat betekent dat de cijfers uit 2018 op een andere manier tot stand zijn gekomen.

De score voor de eenzaamheid wordt ook gehaald uit de monitor sociale kracht in tegenstelling tot wat in het subsidieprogramma 2016 – 2019 is vastgelegd. Daarin staat dat deze cijfers gebaseerd worden op de gezondheidsmonitor van de GGD regio Utrecht. Deze heeft echter voor het laatst plaats gevonden in 2016. De volgende gezondheidsmonitor komt in 2020 uit.

Gezien de diversiteit van het aanbod en de verstrekte subsidies is het bezoekersaantal en klanttevredenheid voor lang niet alle verleende subsidies een geschikte parameter gebleken. Het

bezoekersaantal zegt niet iets over de kwaliteit van het aanbod en de klanttevredenheid alleen niets over de effectiviteit.

Bruikbaarheid en toegankelijkheid subsidieprogramma

De opbouw van het subsidieprogramma (opbouw in categorieën) en de wijze van aanvragen en verantwoorden was anders dan in eerdere subsidieprogramma's. Om een indruk te krijgen van de toegankelijkheid en de bruikbaarheid van het huidige programma hebben wij een (anonieme) enquête uitgezet onder de subsidieontvangers met vragen hierover. Ook zijn er intern focusgesprekken gevoerd met bij subsidieverlening betrokken medewerkers om te kijken waar de processen verbeterd kunnen worden.

Resultaten evaluatie indicatoren

Rechtmatigheid en doelmatigheid

De afgelopen jaren zijn er per jaar gemiddeld 150 individuele subsidies verstrekt op basis van het subsidieprogramma en gemiddeld 30 op basis van de Awb. Tussen de 3 – 6% van de aanvragen wordt jaarlijks afgewezen. Het merendeel van de aangevraagde subsidies bedroeg een subsidie onder de €5.000 (ongeveer 85%). Deze subsidies worden op basis van de aanvraag beoordeeld en direct vastgesteld. De verhouding basisinfrastructuur – stimuleringsbudgetten voor subsidies onder de €5.000 was ongeveer 50% - 50%. Van de subsidies die worden verantwoord (dus boven de €5.000) wordt tussen de 12 – 17% uiteindelijk lager vastgesteld. Subsidies boven de €5.000 zijn voornamelijk subsidies op basis van de basisinfrastructuur.

Aantal bezoekers/leden van het aanbod

Er is voor gekozen niet specifiek de bezoekersaantallen/ledenaantallen per categorie uit te splitsen en op te tellen. De vooraf gestelde indicatoren over bezoekersaantallen/ledenaantallen zijn niet passend gebleken. Een steekproef heeft uitgewezen dat de vooraf vastgestelde aantallen voor elke categorie ruimschoots behaald zijn. Zo zijn bijvoorbeeld bij de categorie ontmoeten alleen al 20.000 bezoekers per jaar bij de 'activiteit' buitenzwembaden (waarbij het bereikdoel was voor de *hele* categorie indicatief 5000 inwoners), geeft de bibliotheek (kennis en informatie) aan dat ze een bereik hebben van 18.000 leden waarbij het bereik voor de *hele* categorie op indicatief 300 huishoudens is vastgesteld.

Klanttevredenheid naar de ervaring en informatie

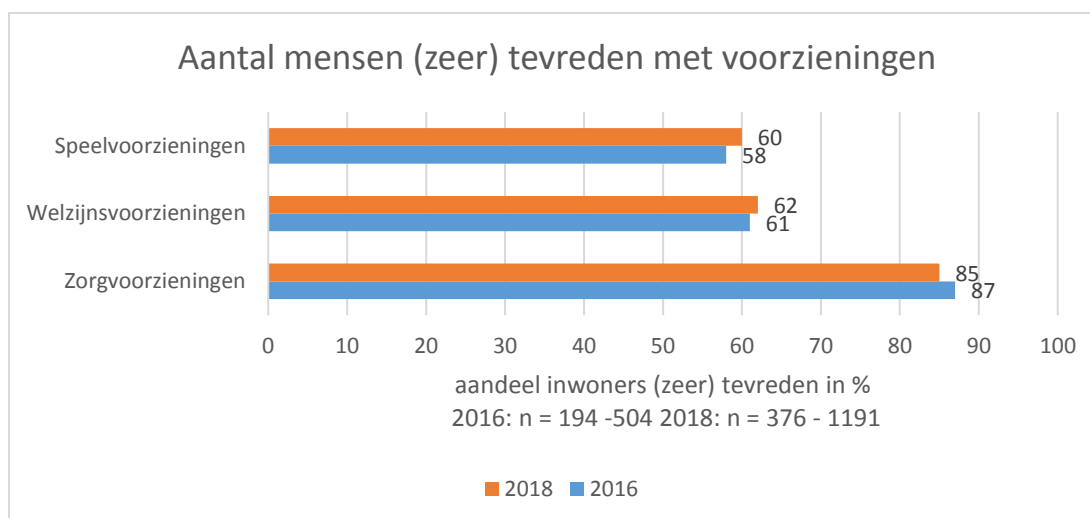
Klanttevredenheid zegt niet iets over de *effectiviteit en de kwaliteit* van de subsidies. Subsidies die onder de basisinfrastructuur vallen, zijn voor activiteiten waarvan de gemeente bij het opstellen van het subsidieprogramma heeft besloten dat die tot de basisinfrastructuur zouden moeten behoren.

Bij subsidies tot €10.000 volstaat een verklaring dat de activiteiten zijn uitgevoerd. Tussen de €10.000 en €50.000 vragen wij alleen een kort verslag en een overzicht van de financiën. We vragen bij subsidies tot €50.000 dus niet *na afloop* hoeveel bezoekers er daadwerkelijk geweest zijn of wat de klanttevredenheid was. Bij grote subsidies, ontvangen wij een uitgebreid jaarverslag waarin klanttevredenheid vaak wordt meegenomen. Echter is er vanuit de gemeente geen gestandaardiseerde uitvraag over de klanttevredenheid waardoor dat niet met elkaar te vergelijken valt. Wel wordt bij elke aanvraag gevraagd: waar blijkt de behoefte uit, hoe onderzocht is dat de activiteit aansluit bij de behoefte van de doelgroep.

Klanttevredenheid over de soort en kwaliteit van de (algemene en vangnet) activiteiten en voorzieningen

In de monitor sociale kracht is in 2016 en 2018 gekeken naar de tevredenheid over de zorgvoorzieningen, welzijnsvoorzieningen en speelvoorzieningen. Er is tussen 2016 en 2018 nauwelijks verschil te zien.

Klanttevredenheid over de mate waarin inwoners zich ondersteund voelen bij de opbouw en versterking van hun eigen informele netwerk.

In de monitor sociale kracht is een stijging te zien in de mate waarin inwoners van Stichtse Vecht kunnen terugvallen op familie, vrienden en de buurt. Ten opzichte van 2016 kunnen inwoners vaker terugvallen op vrienden en de buurt (de cijfers wat betreft familie zijn hetzelfde gebleven). Daarentegen is het percentage inwoners dat hulp verleend aan burens gedaald, van 55% in 2016 naar 44% in 2018, net zoals de aandacht voor burens in een zorgwekkende situatie: van 43% naar 35%.

Aantallen ontmoetingen per jaar

Totaal gezien had in 2016 91% van de ondervraagde inwoners minimaal 1 keer per week contacten buitenshuis en in 2018 90%. De cijfers laten zien dat er een kleine afname is onder de inwoners tussen 18 – 29 jaar van 100% naar 91%. Daarmee zit deze leeftijdsgroep in 2018 op het gemiddelde van Stichtse Vecht.

Sociale cohesie (leefbaarheidsmonitor, veiligheidsmonitor)

De totaal ervaren sociale cohesie is gestegen van een 6.5 in 2016 naar een 7.0 in 2018. Uit de cijfers van 2018 blijkt dat de kleinere kernen hoger scoren, maar geen enkele kern zit duidelijk onder het gemiddelde.

Als er wordt ingezoomd op deelname aan georganiseerde activiteiten in de buurt, dan is er een toename te zien in het aantal mensen dat hieraan (bijna) altijd of meestal wel aan deelneemt van 42 % in 2016 naar 50 % in 2018.

De score voor de leefbaarheidsbeleving tussen 2016 en 2018 is nauwelijks gestegen. Dit is van een 6.8 naar een 6.9 gegaan. De grotere kernen scoren gemiddeld hoger dan de lagere kernen vanwege het betere voorzieningenniveau. Wel is te zien dat er een stijging is in het aantal bewoners dat de afgelopen week één keer of vaker een praatje heeft gemaakt met de burens: van 47% in 2016 naar 52% in 2018. Het percentage inwoners dat minimaal één keer per maand een praatje maakt met de burens is bijna gelijk gebleven (29% versus 28%).

Het aantal inwoners (in alle leeftijdscategorieën) dat aangeeft zich matig tot zeer eenzaam te voelen (Bron: GGD onderzoeken)

Zoals eerder aangegeven zijn er uit de GGD monitor alleen cijfers over 2016 beschikbaar. In de monitor sociale kracht zijn echter ook cijfers over eenzaamheid bekend. Uit deze cijfers blijkt dat de mate van ervaren eenzaamheid nauwelijks verschilt tussen 2016 en 2018. In 2016 had 85% van de respondenten voldoende mensen om zich heen om op terug te vallen en in 2018 was dat ook 85%.

Resultaten methodiek subsidieprogramma

Subsidieontvangers

In totaal hebben 46 subsidieontvangers de enquête ingevuld. De enquête is naar 90 adressen verstuurd⁹. De meeste respondenten hebben 4 keer of vaker subsidie aangevraagd voor een bedrag lager dan €5.000. De meerderheid van de respondenten vond het subsidieprogramma goed leesbaar, de aanvraagprocedure duidelijk en het was duidelijk wat er van hen verwacht werd. De respondenten die hun subsidie moesten verantwoorden, wisten goed wat er van hen verwacht werd. 40% heeft tussentijds contact gehad met een contactpersoon van de gemeente Stichtse Vecht (subsidiebureau of een inhoudelijk beleidsadviseur). Deze contacten gingen of over het proces van aanvragen en verantwoorden of waren meer inhoudelijk over de voortgang van de subsidie.

Verbeterpunten die werden aangedragen waren:

- Kan het proces niet volledig digitaal?
- Waarom moeten we bij een meerjarig verleende subsidie weer jaarlijks (gedeeltelijk) aanvragen?
- Duidelijker weergeven wat onder welke categorie valt

Wat moet behouden blijven?

- De aanvraag via e-herkenning is een hele verbetering
- De ondersteuning vanuit het subsidiebureau
- Verkorte aanvraagprocedure als er al meerjarig is aangevraagd.

Bij subsidieverlening betrokken medewerkers

Er zijn intern gesprekken gevoerd met betrokken beleidsambtenaren, juridisch adviseurs, adviseurs Interne Controle en het subsidiebureau. In drie verschillende semigestructureerde groepsgesprekken met telkens een andere samenstelling is de bruikbaarheid en de toegankelijkheid van het subsidieprogramma geëvalueerd. Meer specifiek is er gekeken naar de indeling van het subsidieprogramma en het aanvraag- en verantwoordingsproces.

Punten die daaruit naar voren kwamen waren:

- De werkwijze en de ondersteuning van het subsidiebureau wordt als erg prettig ervaren.
- Het subsidieprogramma is heel divers en er zitten veel verschillende soorten subsidies in (zowel qua doelstelling als qua bedrag). Dat maakt het lastig om overal dezelfde beoordelingscriteria te hanteren.
- Een groot deel van de subsidies zijn op de Awb verleend. In de loop van het subsidieprogramma bleek er vraag te zijn naar subsidies die niet in het subsidieprogramma stonden. Het subsidieprogramma zelf heeft niet de flexibiliteit om de veranderingen in de werkelijkheid op te vangen.
- In de huidige uitvoeringsvoorschriften staat alleen de mogelijkheid voor uitstel bij de aanvraagprocedure maar niet voor de vaststelling.
- Vaak maken dezelfde partijen aanspraak op subsidie, het is lastig om nieuwe, innovatieve ideeën te bereiken.
- Sommige subsidies vragen om een extra aanvullende verordening.

---

⁹ In de afgelopen jaren hebben unieke 90 partijen ontvangen (één partij kan meerdere subsidies ontvangen).

Conclusie

Rechtmatigheid en doelmatigheid

Het merendeel van de subsidies is onder de €5.000 (ongeveer 85%). Dit bedraagt echter maar 15% van de totale subsidie-uitgaven van de gemeente Stichtse Vecht. Ongeveer 85% van het totale beschikbare budget wordt uitgeven aan de partijen die meer dan €5.000 subsidie aanvragen. De groep aanvragers boven de €5.000 dient, afhankelijk van de hoogte van het subsidiebedrag, een (uitgebreide) verantwoording in. Indien nodig wordt de subsidie naar beneden vastgesteld. Bij de aanvraag wordt gekeken in hoeverre een subsidie valt binnen het subsidieprogramma. Als dit niet het geval is, dan wordt de aanvraag afgewezen of op de Awb verleend als de gemeente van mening is dat de activiteit toch wenselijk is.

Doeltreffendheid

De gemeente Stichtse Vecht verstrekt subsidie om het volgende te bereiken: *‘Een vitale en zelfredzame samenleving waar alle inwoners in Stichtse Vecht in hun eigen kern en passend bij hun behoefte kunnen deelnemen aan verschillende soorten elkaar aanvullende activiteiten en voorzieningen en ook hun invloed kunnen uitoefenen op de kwaliteit daarvan.’*¹⁰

De indicatoren die zijn vastgesteld in het huidige programma geven geen antwoord op de vraag of deze missie is bereikt. Dat maakt dat het lastig is om te bepalen in hoeverre de verstrekte subsidies doeltreffend zijn geweest. De indicatoren wat betreft bezoekersaantallen zijn verre van realistisch gebleken; bezoekersaantallen zijn bijvoorbeeld ruimschoots overschreden. Ook de klanttevredenheid is lastig vast te stellen aangezien het merendeel van de subsidies direct wordt vastgesteld. Daarbij hoeft het merendeel van de verstrekte subsidies niet of maar beperkt verantwoord te worden hebben we alleen de gegevens aan de ‘voorkant’, bij de aanvraag.

De andere indicatoren over ondersteuning in het netwerk, sociale cohesie etc. zijn zo breed en domein overstijgend dat de veranderingen daarin niet alleen aan het subsidieprogramma toegeschreven kunnen worden. Het causale verband over subsidies wat in de beleidstheorie van het subsidieprogramma 2016 – 2019 benoemd is, is niet te bevestigen noch te ontcrachten.

In het huidige programma 2016 - 2019 wordt enerzijds erg gestuurd op de output (hoeveel mensen zijn er aanwezig bij activiteit X) en anderzijds op outcome (bijvoorbeeld het bevorderen van sociale cohesie). Hierbij waren de indicatoren op output te concreet en de indicatoren voor de outcome te abstract. Voor het nieuwe subsidieprogramma moet gezocht worden naar de juiste balans tussen de output en de outcome indicatoren. Er moet gekeken worden op welke manier de gekozen (output) indicatoren kunnen bijdragen aan de maatschappelijke (outcome) doelen.

Methodiek

De algemene opbouw van het subsidieprogramma kan behouden blijven. De ontvangers vinden het een prettig werkbaar programma. Ze willen alleen wat meer duidelijkheid over de indeling van de categorieën. Zowel de ontvangers als de bij subsidieverlening betrokken medewerkers zijn tevreden over de ondersteuning van het subsidiebureau. Een aantal keer geven ontvangers aan dat ze graag alles digitaal zouden willen kunnen doen. Dat kan echter al, mits ontvangers gebruik maken van e-herkenning. Maken organisaties nog geen gebruik van e-herkenning, dan moeten aanvragers de aanvraag inderdaad uitprinten, ondertekenen en inscannen of per post sturen. Verder kwam nog naar voren dat aanvragers bij een meerjarige verlening niet elk jaar nog een (verkorte) aanvraag willen indienen. Echter is de aanvraagprocedure bij een meerjarige verlening al een stuk korter dan als er elk jaar opnieuw wordt aangevraagd. Om te voldoen aan onze rechtmatigheid en doelmatigheidseis is het wel noodzakelijk om elk jaar een overzicht te krijgen van de begroting en de activiteiten waar subsidie voor wordt verstrekt.

¹⁰ Subsidiebeleid gemeente Stichtse Vecht 2016 – 2019, p. 5

Aanbevelingen

Hieronder volgen de aanbevelingen die uit de evaluatie zijn gekomen én de aanbevelingen gedaan door de rekenkamercommissie met daarop een reactie.

Rechtmatigheid en doelmatigheid

Uit steekproeven is niet gebleken dat er misbruik wordt gemaakt van het vooraf gestelde vertrouwen waarmee subsidies onder de €5.000 direct worden vastgesteld. Dit is een prettige werkwijze voor zowel de aanvragers als de verlener.

Het subsidieprogramma is duidelijk genoeg voor de aanvragers om te weten of zij recht hebben op subsidie. Er zijn dan ook weinig aanvragen die afgewezen hoeven te worden.

Doeltreffendheid

Zorg dat in het subsidieprogramma goed duidelijk is aan wel *doel* een *activiteit of project* moet bijdragen. Zo kunnen zowel de ontvangers als de bij subsidieverlening betrokken medewerkers beter toetsen of de activiteit bijdraagt aan dit maatschappelijke doel. Het is (bijna) niet mogelijk om een één-op-één verband aan te tonen tussen de verstrekte subsidie en het verwezenlijken van een maatschappelijk doel. Denk van te voren na met zowel de ontvangers als de bij subsidieverlening betrokken medewerkers hoe we de effectiviteit (doeltreffendheid) van een subsidie inzichtelijk kunnen maken.

Methodiek

De methodiek kan behouden blijven. Geef in het nieuwe programma duidelijk aan wat onder welke categorie valt. Wat betreft de wens voor digitaal aanvragen: wijs aanvragers op de website en in het programma op de mogelijkheid voor e-herkenning. Biedt ruimte voor flexibiliteit. De situatie in 2021 zal zeker op een aantal punten verschillen van die in 2023.

Aanbevelingen rekenkamercommissie

Aanbevelingen van de rekenkamercommissie uit het onderzoek: Inzicht in prestaties en doeltreffendheid subsidies gemeente Stichtse Vecht (okt. 2014). Een deel van de aanbevelingen zijn waar mogelijk al toegepast op het huidige subsidieprogramma. Waar dat zo is, staat dat aangegeven met: (Wordt reeds gedaan). Dit zal uiteraard in het nieuwe subsidieprogramma behouden blijven.

1. Aanbeveling: *Formuleer concrete en meetbare beleidsdoelen en prestaties. Om te kunnen sturen moet de gemeente weten waar ze staat en waar ze heen wil. De Rekenkamercommissie beveelt aan om de verschillende onderdelen van het Subsidieprogramma concreet en meetbaar te formuleren. Daarbij dient de gemeente goed na te gaan wat ze echt wil weten over wat er met de subsidie bereikt wordt in relatie tot de beleidsdoelen. Prestatie-indicatoren staan niet op zichzelf, het verhaal erbij is minstens zo belangrijk. Het gaat om tellen en vertellen.*

Reactie: In het huidige subsidieprogramma zijn de doelen wel SMART geformuleerd, maar waren het niet de *juiste* doelen. De opmerking dat de prestatie-indicatoren niet op zichzelf staan onderschrijven wij. Kwantitatieve data vertellen slechts een beperkt verhaal. Door de opzet van het huidige programma zijn er niet of nauwelijks kwalitatieve data beschikbaar. In het nieuwe subsidieprogramma zal hier vanaf het begin op gestuurd worden.

2. Aanbeveling: *Voer periodiek evaluaties uit naar de doeltreffendheid van subsidies en de effecten ervan in de praktijk. De Rekenkamercommissie beveelt aan om het college uitvoering te laten geven aan de inhoudelijke evaluatie van de subsidieregelingen naar het doelbereik en de relatie tussen subsidies en het doelbereik. Neem het wetsartikel uit de Awb over doeltreffendheid en de effecten van de subsidies in de praktijk op in de Subsidieverordening van de gemeente.*

Reactie: Deze evaluatie is een uitvoering hiervan. In de conclusies en aanbevelingen een aantal overwegingen hoe de doeltreffendheid in het vervolg beter gemonitord kan worden.

3. Aanbeveling: *Laat de beoogde en gerealiseerde beleidsdoelen en prestaties terugkomen in de P&C-cyclus. Subsidies zijn een instrument voor de gemeente om haar beleidsdoelen te realiseren. De*

Rekenkamercommissie beveelt aan om de informatie over de met subsidies beoogde en gerealiseerde beleidsdoelen, voorzien van een korte toelichting, op te nemen in de P&C cyclus.

Reactie: De beleidsdoelen die per beleidsterrein zijn benoemd, nemen wij in de P&C-cyclus mee. Het koppelen van beleidsdoelen en prestaties aan de P&C-cyclus is staand beleid in Stichtse Vecht. In de Bestuursrapportage nemen wij uitsluitend informatie op indien daar aanleiding toe is. De Bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage. Het subsidieprogramma is een van de instrumenten om de diverse beleidsdoelen van de gemeente Stichtse Vecht te realiseren. (Wordt reeds gedaan)

4. Aanbeveling: *Zet in de beschikkingen de beoogde prestaties concreet op een rij. De Rekenkamercommissie geeft aan dat een beschikking in ieder geval een overzicht van de te verwachten resultaten en effecten, activiteiten, producten of prestaties gerelateerd aan de gemeentelijke doelstellingen dient te bevatten. De Rekenkamercommissie beveelt aan om voor een focus op de prestaties en het verkrijgen van verantwoordingsinformatie over de prestaties deze helder in de beschikking weer te geven.*

Reactie: Wij vermelden in de subsidiebeschikkingen de beleidsdoelen uit het subsidieprogramma en de activiteiten die de aanvrager heeft aangeboden uit te voeren om deze doelstellingen te behalen. Bij grote subsidiebedragen sluit de gemeente met de subsidieontvanger een uitvoeringsovereenkomst af. Deze wordt met de beschikking meegezonden. In de beschikking verwijzen wij naar deze uitvoeringsovereenkomst en vermelden dat deze deel uitmaakt van de beschikking. Voordeel hiervan is dat de uitvoeringsovereenkomst door beide partijen wordt ondertekend dit in relatie tot de beschikking die alleen door de gemeente wordt ondertekend. (Wordt reeds gedaan)

5. Aanbeveling: *Hou de vinger aan de pols bij de subsidies die direct worden vastgesteld. In het landelijk subsidiekader is ervoor gekozen om voor relatief lage subsidies (tot € 2.500) over te gaan tot directie vaststelling. Stichtse Vecht heeft deze systematiek overgenomen. De Rekenkamercommissie beveelt aan zich ervan te vergewissen dat de subsidies voor deze groep goed worden besteed.*

Reactie: Dit is in ons huidige beleid al opgenomen. De resultaten van de steekproeven hebben tot op heden nog geen aanleiding gegeven de werkwijze te veranderen. NB Hierbij houden wij wel oog voor de keuze die is gemaakt om regeldruk te verminderen, de verantwoordingsplicht zo beperkt mogelijk te houden en vertrouwen te hebben in de organisaties. (Wordt reeds gedaan)

6. Aanbeveling: *Verbeter de informatiefunctie van het subsidieregister. De Rekenkamercommissie constateert dat transparantie van het Subsidieregister belangrijk is voor gemeentelijk beleid. Zij beveelt aan om naast wat de gemeente al doet, aanvullend in het register op te nemen:*

- *de (samengevatte) gesubsidieerde activiteiten en/of de beoogde prestaties;*
- *het onderscheid tussen de verschillende subsidieregelingen vergezeld door het subsidieplafond per regeling.*
- *de financiële bijdragen die de gemeente verstrekt en die in juridische zin aangemerkt worden als subsidie, in het overzicht worden opgenomen.*

Reactie: In het subsidieregister wordt een korte omschrijving van de activiteiten of het project waarvoor de subsidie is verleend opgenomen. In het register staat vermeld dat meer informatie bij het subsidie-bureau opgevraagd kan worden. Van deze mogelijkheid is echter tot op heden nog geen gebruik gemaakt. (Wordt reeds gedaan)

7. Aanbeveling: *Laat de gerealiseerde prestaties opnemen in de verantwoordings-verklaring die door de subsidieontvanger wordt ingediend. Door in de beschikking helder op te nemen wat de beoogde prestaties met de subsidie zijn, kunnen de subsidieontvangers deze overnemen in de verklaring. Hierdoor verkrijgt de gemeente een duidelijk beeld van de beoogde en gerealiseerde prestaties. Zeker bij de subsidies tussen de € 2.500 en € 10.000 levert dat meer informatie op dan nu het geval is.*

Reactie: Wij hebben deze aanbeveling van de Rekenkamercommissie niet overgenomen. De gerealiseerde prestaties staan vermeld in de inhoudelijke rapportage, die de subsidieontvangers (verplicht) moeten meesturen met de verantwoordingsverklaring. Deze gegevens vormen de basis waarop de beleidsadviseurs beoordelen of de verplichtingen zijn nagekomen en de subsidie is besteed voor het doel waarvoor deze is verleend.

8. Aanbeveling: *Gebruik bestaande kennis bij het evalueren van subsidies. De Rekenkamercommissie beveelt aan gebruik te maken van de beschikbare openbare informatie om goede evaluaties van subsidieregelingen te maken wanneer de gemeente haar subsidieregelingen evalueert.*

Reactie: We hebben gebruik gemaakt van de bestaande informatie in deze evaluatie. Voor het nieuwe subsidieprogramma wordt nu gekeken welke (openbare) data er beschikbaar is en op welke manier deze kan worden ingezet.

Bijlage 1

Aantal aanvragen, aantal afgewezen aanvragen en bijgestelde subsidies/terugvorderingen

kengetallen verstrekte subsidies	2016	2017	2018
Aantal aanvragen afgewezen	10	6	9
Waarvan bezwaarschrift hebben ingediend	3	4	3
Aantal subsidies verstrekt obv subsidieprogramma 2016-2019	142	141	134
Aantal subsidies verstrekt obv Awb	11	12	12
Aantal subsidies verstrekt obv BIZ	0	0	1
Totaal aantal verstrekte subsidies	153	153	147
Meerjarige subsidies	2016	2017	2018
aantal verzoeken om informatie meerjarige subsidie	44	50	40
aantal meerjarig verleende subsidies	21	24	24
Subsidies < € 5.000 zonder verantwoording			
Aantal steekproef genomen	5	5	5
Aantal verstrekt obv basisinfrastructuur	46	39	42
Aantal vertrekt obv stimuleringsbudget	39	42	36
Aantal verstrekt obv Awb	1	4	3
Aantal subsidies verstrekt obv BIZ	0	0	0
Totaal aantal subsidies < € 5.000 zonder verantwoording	86	85	81
Subsidies > € 5.000 met verantwoording			
Aantal met lagere vaststelling	9	13	13
Aantal verstrekt obv basisinfrastructuur	53	53	51
Aantal vertrekt obv stimuleringsbudget	4	7	5
Aantal verstrekt obv Awb	10	8	9
Aantal subsidies verstrekt obv BIZ	0	0	1
Totaal aantal subsidies > € 5.000 met verantwoording	67	68	66
Bedrag verstrekte subsidies			
Bedrag subsidies verleend op subsidieprogramma 2016-2019/Basis	€ 3.907.185,00	€ 3.860.842,00	€ 3.906.527,00
Bedrag subsidies verleend op subsidieprogramma 2016-2019/Stim	€ 97.042,00	€ 135.038,00	€ 145.055,00
Bedrag subsidies verstrekt op Awb	€ 899.428,00	€ 927.312,00	€ 938.767,00
Bedrag subsidies verstrekt obv BIZ	€ -	€ -	€ 28.200,00
Totaal bedrag verstrekte subsidies	€ 4.903.655,00	€ 4.923.192,00	€ 5.018.549,00